

Ochranná značení – ochranné známky, označení původu výrobků a jejich vztah k ochraně spotřebitele

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Martin Vyklický

Jana Tomšů

Brno 2015

Touto cestou chci poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Martinu Vyklickému za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování této práce. Zároveň děkuji paní Ing. Haně Frantové za poskytnuté informace a rady, které byly využity v této bakalářské práci.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci: **Ochranná značení - ochranné známky, označení původu výrobků a jejich vztah k ochraně spotřebitele** vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 17. května 2015

Abstract

Tomšů, J. Protective signs - trademarks, designation of origin and their relationship to consumer protection. Bachelor thesis. Brno: Mendel University in Brno, 2015.

This thesis deals with the problems of protective marking, respectively registered trademarks, designations of origin of products and the relationship of these legal protections to consumers.

In the theoretical section cardinal areas of this issue are described. Attention is paid to the legal treatment of this issue in the Czech Republic.

In the practical part is in the model situation demonstrates the process of application of law in the process of registration of the trade mark.

The conclusion of the work includes the assessment of the situation in the areas of the protection and valorization of applied marking procedure.

Keywords

Trademark, designation of origin, geographical indication, consumer

Abstrakt

Tomšů, J. Ochranná značení - ochranné známky, označení původu výrobků a jejich vztah k ochraně spotřebitele. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015.

Předložená bakalářská práce se zabývá problematikou ochranných značení, respektive ochranné známky, označení původu výrobků a vztahem těchto právních ochranných ke spotřebiteli.

V teoretické části jsou popsány stěžejní oblasti dané problematiky. Pozornost je věnována právní úpravě této problematiky v České republice.

V praktické části je v modelové situaci ukázán proces aplikace právních norem při procesu registrace ochranné známky.

Závěr práce patří zhodnocení situace v oblastech ochranného značení a zhodnocení aplikovaného postupu.

Klíčová slova

Ochranná známka, označení původu zboží, zeměpisné označení, spotřebitel

Obsah

1	Úvod a cíl práce	11
1.1	Úvod.....	11
1.2	Cíl práce.....	11
2	Teoretická východiska	13
2.1	Historie ochranných známek.....	13
2.2	Právní úprava ochranných známek v ČR	14
3	Společenský význam ochranných známek	16
3.1	Ochranná známka	16
3.1.1	Funkce ochranné známky	16
3.1.2	Dělení známek podle formy	17
3.1.3	Dělení známek podle vlastníka známky	17
3.2	Platnost ochranné známky	18
3.3	Účinky ochranné známky.....	18
3.4	Ochranná doba zápisu	19
3.4.1	Obnova ochranné známky	19
3.5	Ochranné známky Společenství.....	19
3.5.1	Co lze zapsat jako ochrannou známku Společenství	20
3.5.2	Kolektivní známky	20
4	Přínos ochranných značení výrobků	22
4.1	Označení původu výrobků	22
4.2	Značka kvality	23
4.2.1	Značka KLASA.....	23
4.3	Označení původu výrobků v Evropské unii	24
4.4	Národní cena kvality ČR.....	25
4.5	Ochrana spotřebitele	26
5	Vlastní práce	27
5.1	Rozdíl mezi ochrannou známkou a označením původu.....	27

5.2	Vývoj ochranných známek v letech 2007 – 2014.....	30
5.3	Vývoj původu výrobků a zeměpisná označení v letech 2007 – 2014.....	31
5.4	Proces přihlášení ochranné známky.....	34
5.4.1	Analýza průměrné doby řízení od podání přihlášky ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky	35
5.4.2	Analýza průměrné doby řízení k zápisu přihlášky ochranné známky.....	35
5.5	Praktický příklad registrace ochranné známky.....	36
5.5.1	Představení produktu.....	36
5.5.2	Přihlášení ochranné známky	37
5.5.3	Formální průzkum	40
5.5.4	Věcný průzkum	41
5.5.5	Zveřejnění přihlášky	42
5.5.6	Zápis do rejstříku.....	42
5.5.7	Zhodnocení časové náročnosti registrace ochranné známky	43
6	Diskuze	44
7	Závěr	45
8	Literatura	47
9	Seznam obrázků	49
10	Seznam tabulek	50

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

V současné době je pro spotřebitele náročné vybrat si ze širokého sortimentu výrobků, které se nachází na trhu. V poslední době se zvyšují požadavky spotřebitelů po kvalitních výrobcích. Spotřebitelé si kontrolují etikety na výrobcích, ať už se jedná o potraviny či spotřební zboží a zajímají se o původ výrobků, zda výrobky pochází od domácích výrobců, nebo zda jsou do České republiky importovány z Evropské unie nebo ze třetích zemí. Z hlediska vlastníků ochranné známky – ochranné známky účinně napomáhají jejich vlastníkům (podnikatelům) propagovat výrobky nebo služby, odlišit je od shodných výrobků nebo služeb poskytovaných z jiných obchodních zdrojů a v neposlední řadě bránit jejich označení před zneužitím.

Prostřednictvím označení původu a zeměpisného označení je zajišťována ochrana názvů, které identifikují produkt pocházející z určitého území, jehož jakost nebo vlastnosti mají souvislost s daným zeměpisným prostředím, s jeho přírodními a lidskými činiteli. Jejich subjektem může být každý, kdo ve vymezeném území vyrábí, zpracovává či připravuje zboží, které ovšem musí splňovat stanovené požadavky. Cílem ochrany je zajistit výrobcům spravedlivou hospodářskou soutěž a spotřebitelům poskytnout spolehlivé informace o místě, způsobu výroby, jakosti produktu a pomoci tak v rozhodování při výběru zboží. Udělení právní ochrany těmto označením napomáhá zachovávat tradiční a kvalitní produkty, jakož i související know-how, je podporou místním malým a středním podnikatelům.

1.2 Cíl práce

Bakalářská práce na téma „Ochranná značení – ochranné známky, označení původu výrobků a jejich vztah k ochraně spotřebitele“ je zaměřena na problematiku průmyslově-právní ochrany v České republice.

Spotřebitel by měl znát svá práva a povinnosti a měl by se umět bránit nekalému a nepoctivému chování obchodníků. Stejně tak obchodník, tedy podnikatel, který přichází na trh se širokou škálou strategických rozhodnutí, by měl vědět o možnostech právní ochrany svých produktů, ať už výrobků či služeb a o způsobu, jak této právní ochrany využít.

Hlavním cílem teoretické části je vytvoření povědomí o právních předpisech zabývajících se touto problematikou, stejně tak i o institucích, na které se může podnikatel i spotřebitel v případě potřeby obracet.

Na základě informací, získaných od začínajícího podnikatelského subjektu z blízkého okolí, je v praktické části ukázán celkový administrativní proces správního řízení na registraci ochranné známky.

Závěr práce je věnován vyhodnocení administrativní i časové náročnosti tohoto procesu správního řízení u Úřadu průmyslového vlastnictví. Metodou dedukce jsou zformulována doporučení pro zvýšení povědomí o smyslu a účelnosti ochrany průmyslového vlastnictví.

2 Teoretická východiska

2.1 Historie ochranných známek

Počátky tradice užívání označení sloužící k určování původu výrobků a služeb spadají už do období starověku, kdy se určitá označení používala ve spojitosti s keramickými, cihlářskými a koženými výrobky. Označení byla tvořena písmeny, značkami, iniciály výrobce, grafickými a obrazovými symboly, které byly vytvářeny na povrchu výrobků nebo k nim byly připevňovány. Tento zvyk se dále rozšiřoval, ve starověku a zejména v novověku, kdy začalo docházet ke směnám výrobků a k hromadné výrobě. Zásadní rozvoj, především co se týče právní ochrany označení, však nastal až ve druhé polovině 20. století. Nejpokrokovějšími zeměmi v této oblasti byly USA, Německo, Anglie, Francie a Rakousko. V našich zemích byla novodobá úprava ochrany práv na označení založena rakouským císařským patentem č. 230 z roku 1859, v roce 1890 byl na území tehdejšího Rakouska zřízen ústřední známkový rejstřík. Po vzniku České republiky v roce 1918 došlo k převzetí dříve platných rakouských právních úprav, a to zákony č. 469 a 471 z roku 1919 a zákon č. 261 z roku 1921. Tato právní úprava trvala na území Československa až do roku 1952, kdy byl vydán zákon č. 8 o ochranných známkách a nahrazen byl v roce 1988 zákonem č. 174. Nový zákon byl přijat v České republice v roce 1995 (zákon č. 137/1995 Sb.) a nyní platný zákon o ochranných známkách pochází z roku 2003 s účinností od 1. 4. 2004 (Jakl, 2002, s. 23).

Evropské společenství započalo se sbližováním předpisů členských států týkajících se ochranných známek už v roce 1988, a to přijetím harmonizační směrnice, jejímž cílem bylo odstranit stávající rozdíly mezi národními předpisy jednotlivých členských států, tím přispět k volnému pohybu zboží a svobodě poskytování služeb. Směrnice obsahuje výčet označení, která mohou tvořit ochrannou známku, jsou-li schopna odlišit výrobky nebo služby jednoho podnikatelského subjektu od výrobků či služeb jiných subjektů. Prioritou je úroveň ochrany, vyplývající ze zápisu ochranné známky v různých členských státech, která je dnes v celé Evropské unii stejná (Dumbrovský, Pipková, 2009, č. 4).

Výše uvedené zásady plně převzal zákon 137/1995 Sb. o ochranných známkách, který také odstranil všechny překážky v nakládání s ochrannými známkami, které byly dosud poznamenány administrativními zásahy státu do postavení jednotlivých hospodářských subjektů. Došlo k posílení postavení vlastníka ochranné známky, ale i k zesílení odpovědnosti dalších podnikatelských subjektů při označování výrobků a služeb. Zavedením námitkového řízení před zápisem ochranné známky do veřejnoprávního rejstříku došlo k výraznému posílení principu ochrany práv třetích osob. Přijetím zákona byla již v polovině devadesátých let v zásadě

završena první etapa přestavby systému ochrany průmyslového vlastnictví v České republice (Úřad průmyslového vlastnictví, 2015).

2.2 Právní úprava ochranných známek v ČR

Problematika ochrany duševního vlastnictví není záležitostí zcela jednoduchou. Obecná právní úprava je v řadě otázek pouze rámcová, takže nereaguje na zvláštní konkrétní okolnosti jednotlivých specializovaných pracovišť a v některých případech je zcela nejasná (Čada, 2014, s. 155). Je nezbytné, aby vnitřní předpis neopomenul žádnou z důležitých strategických otázek optimálního zajištění průmyslově-právní ochrany všech hodnotných řešení a jejich komercializaci. Patří k nim i jasná a adresná odpovědnost za důležitá rozhodnutí o tom, co bude předmětem průmyslově-právní ochrany a co naopak zůstane mimo tuto oblast (Čada, 2014, s. 158).

Ochrana duševního vlastnictví obecně je především nástrojem ekonomické strategie. Z tohoto pohledu je třeba pozorně sledovat, které znalosti a poznatky jsou skutečnými hodnotami stojícími za právní ochranu. Nejde totiž o ochranu jako takovou. Nadbytečná právní ochrana bez vážných důvodů a praktické užitečnosti totiž zatěžuje výzkum a vývoj zbytečnými náklady (Čada, 2014, s. 21).

Pro přiblížení pojmu ochranné známky je důležité ho nejprve správně zařadit v systému práva. Jedná se o předmět duševního vlastnictví, konkrétně o institut průmyslových práv. České pozitivní právo neobsahuje legální definici ani jednoho z těchto termínů, a proto se při jejich formulování aplikují především mezinárodní smlouvy (Slováková, 2003 s. 9). Při výkladu termínů se lze setkat s pojmem nehmotné statky, dělené na čtyři základní skupiny – všeobecná práva osobnostní, práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti, práva k výsledkům netvůrčí činnosti a práva na označení (Knap, 1994, s. 21).

Známka je značka, která slouží především k odlišení výrobků určitého výrobce od výrobků výrobců jiných. V češtině se vžil pojem „*ochranná známka*“, pokrývající všechny druhy známek a zdůrazňující jejich ochrannou funkci. Tento pojem v praxi odpovídá francouzskému „*marque*“ a anglickému „*trademark*“, i když z jazykového hlediska nejde o zcela přesné ekvivalenty. Ochranné známky mohou být různého druhu: podle předmětu označení rozlišujeme známky tovární, obchodní a známky služeb. (Anglický pojem „*trademark*“ zahrnuje v praxi nejen obchodní, ale i tovární známky) (Týč, 1997, s. 65).

Česká právní úprava neobsahuje definici ochranné známky, ale zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně zákona některých dalších zákonů (zákon o soudcích a soudech), ve znění pozdějších předpisů, ve svém úvodním ustanovení stanoví, že „*ochrannou známkou může být jakékoliv označení*

schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby“, pokud splňuje zákonem stanovené podmínky. Citované tzv. pozitivní vymezení ochranné známky je třeba odlišit od negativního. (Zákon 441/2003 Sb.) Zákon je základním právním předpisem v oblasti známkového práva v českém právním řádu (Česko).

3 Společenský význam ochranných známek

V současnosti jsou ochranné známky součástí každodenní reality, obklopující životní styl každého jedince v moderním světě a jejich význam dopadá do mnoha oborů a činností (např. potraviny, nápoje, elektronika, oblečení, automobily).

3.1 Ochranná známka

Za ochrannou známku se považuje v první řadě každé označení tvořené slovy, písmeny číslicemi, kresbou nebo tvarem výrobku nebo jeho obalu, popř. jejich kombinací. Toto označení musí být určeno k rozlišení výrobků nebo služeb pocházejících od různých podnikatelů, a konečně musí být zapsáno do rejstříku ochranných známek vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví. Teprve po splnění všech těchto podmínek lze hovořit o předmětném označení jako o ochranné známce. Ochranná známka nemůže existovat sama o sobě, ale vždy jen ve spojení s konkrétními výrobky, které označuje nebo s konkrétními službami, které jsou pod touto známkou poskytovány. Podle české právní úpravy veškerá označení vyjádřená nebo vnímatelná jinak než v grafické podobě, jsou zákonem určena jako neschopná zápisu do rejstříku ochranných známek. Jedná se především o zvukové záznamy – znělky, signály, čichové známky světelné známky nebo pohybové známky. Je však přípustné označení, která nejsou zobrazitelná v grafické podobě, přihlásit k ochraně jejich převod do této podoby (přepis melodie do notového záznamu). Přípustnou je rovněž kombinace tvaru výrobku se slovy nebo kresbou. Ochranná známka může být registrována v černobílém nebo barevném provedení (Košťál, 2003).

3.1.1 Funkce ochranné známky

1. **Funkce rozlišovací** – poslání ochranných známek je velmi různorodé, ochrannou známkou se však může stát pouze označení, které je způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb někoho jiného.
2. **Funkce identifikační** – je v zájmu samotného výrobce, případně poskytovatele služeb, aby využil této ochrany a umožnil spotřebiteli rozpoznat ve velkém množství výrobků své oblíbené podle ochranné známky, která je spojena s osobou producenta.
3. **Funkce stimulační** – se projevuje při výběru výrobků nebo služeb ze strany spotřebitelů, kteří si spojují známku s vlastnostmi a kvalitou (Slováková, 2003, s. 126).

3.1.2 Dělení známek podle formy

Prvním zvoleným měřítkem je forma označení, dle které se rozlišují ochranné známky na následující typy:

- **Slovní ochranná známka** – je tvořena jedním nebo více slovy nebo souhrnem písmen, které lze za slovo považovat. Toto slovo musí být vyslovitelné a musí mít rozlišovací způsobilost. Slovní ochranná známka by měla být pokud možno krátká, zvučná a snadno zapamatovatelná. Může být provedena standardním nebo graficky upraveným písmem.
- **Obrazová ochranná známka** – je označení utvořené z realistického nebo abstraktního zobrazení lidí, ptáků, zvířat, věcí, různých symbolů nebo jiných obrazových motivů. Může být jednoduchá, složitá, barevná, černobílá, musí však splňovat požadavek rozlišovací způsobilosti. Aby obrazová známka plnila své poslání, musí být jednoduchá, estetická a působivá.
- **Prostorová ochranná známka** – je označení, které je tvořeno trojrozměrným (plastickým) vyobrazením. Předmětem ochrany může být zvláštní tvar výrobků, například tvar mýdel, nebo tvar obalů, jako jsou láhve, krabice, flakony. Tvar ochranné známky může být chráněn i jako průmyslový vzor.
- **Kombinovaná ochranná známka** – je označení, v němž je spojen prvek slovní s prvkem obrazovým, příp. prostorovým v jeden celek. Obrázek i slovo by na sebe měly smyslově navazovat, není to však podmínkou. Kombinované ochranné známky v současné době převažují (Slováková, 2003, s. 127).

3.1.3 Dělení známek podle vlastníka známky

Jako další hledisko dělení je možné si zvolit, zda je ochranná známka zapsána pro jednotlivce nebo kolektiv, pak se člení na známky individuální a kolektivní. Rozlišovacím prvkem je vlastník známky, kdy v prvním případě je jím fyzická nebo právnická osoba, která si nechá zapsat ochrannou známku pro své výrobky nebo služby. V druhém případě je přihlašovatelem právnická osoba nebo sdružení, kdy kolektivní ochranná známka slouží k rozlišení výrobků nebo služeb pocházejících od společníků nebo členů z řad přihlašovatelů od výrobků nebo služeb jiných subjektů. Kolektivní ochrannou známku je třeba odlišit od známky individuální, která je ve spoluvlastnictví více osob (Slováková, 2003, s. 127).

3.2 Platnost ochranné známky

Na území České republiky po jejím přístupu k Evropské unii požívají ochrany ochranné známky:

- národní ochranné známky zapsané v rejstříku ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví,
- mezinárodní ochranné známky zapsané s účinky pro Českou republiku v rejstříku Mezinárodního úřadu duševního vlastnictví na základě Madridské dohody,
- ochranné známky Společenství zapsané v rejstříku Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu OHIM v Alicante,
- všeobecně známé ochranné známky na území České republiky ve smyslu Pařížské úmluvy a Dohody o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví – TRIPS (Jakl, str. 88).

3.3 Účinky ochranné známky

Vlastník ochranné známky:

- má výlučné právo užívat v obchodním styku zapsanou ochrannou známku ve spojení s výrobky a službami, pro něž je zapsaná, zejména označovat jí své výrobky a jejich obaly, nabízet pod tímto označením výrobky, uvádět je na trh nebo je skladovat za tímto účelem, nabízet či poskytovat služby pod tímto označením, dovážet nebo vyvážet výrobky pod tímto označením a užívat tohoto označení v obchodních listinách a reklamě:
- je oprávněn používat spolu s ní značku ®,
- bez jeho souhlasu nesmí nikdo užívat označení shodné či zaměnitelné pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby,
- bez souhlasu vlastníka ochranné známky, která má v ČR dobré jméno, nesmí jiný subjekt používat shodné nebo podobné označení pro označování i nezapsaných výrobků a služeb,
- má právo vyžadovat informace o původu výrobků nebo služeb od toho, kdo tyto uvádí na trh s označením shodným či zaměnitelným; rozhodovat o tomto právu přísluší soudu,
- může se u soudu domáhat zastavení porušování svých práv, odstranění nezákonného stavu a náhradu škody, která mu porušením vznikla, včetně zničení

výrobků; pouhé odstranění ochranné známky se připustí jen výjimečně; soud zničení nenařídí, jestliže by výroky byly ve vlastnictví jiného než porušovatele,

- celní úřad na žádost vlastníka ochranné známky nepropustí zboží, které má obchodní charakter, do volného oběhu, jestliže jeho označení porušuje práva majitele ochranné známky,
- je oprávněn požadovat na vydavateli, aby při publikaci ochranné známky byly uvedeny údaje o její registraci, pokud to budí dojem, že jde o druhový název (Jakl, str. 101).

3.4 Ochranná doba zápisu

Ochranná doba zápisu ochranné známky je 10 let od podání přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví s možností obnovení účinků práv vždy na dalších deset let (neomezeně). Nepožádá-li majitel ochranné známky o obnovu zápisu do 10 let od podání přihlášky ani ve lhůtě následujících šesti měsíců po uplynutí ochranné doby, jeho právo zaniká. Pokud ochranná známka zanikne neobnovením, může být shodné označení pro stejné výrobky nebo poskytované služby zapsáno pro nového přihlašovatele až po uplynutí doby dvou let od zániku ochranné známky (Úřad průmyslového vlastnictví, 2015).

3.4.1 Obnova ochranné známky

Ochranná známka po registraci do rejstříku platí 10 let od podání přihlášky. Majitel může požádat o obnovu v posledním roce její platnosti, nejpozději však do 6ti měsíců po uplynutí platnosti ochranné známky. Žádost o obnovu podléhá správnému poplatku. Obnovou ochranné známky se prodlužuje doba její platnosti na dalších 10 let (Informační portál o ochranných známkách, 2015).

3.5 Ochranné známky Společenství

Nařízení Rady ES č. 207/2009 o ochranné známce Společenství, upravuje komunitární ochrannou známku. Na základě jediné přihlášky podané u Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (známky a vzory) (OHIM) v Alicante získá přihlašovatel ochranu pro území celé EU (Nařízení Rady EHS č 207/2009).

Důvodem přijetí nařízení (původně č. 40/94) byla nutnost nejen odstranit v rámci vnitřního trhu překážky volného oběhu zboží a služeb, ale musely být také vytvořeny podmínky pro podniky, aby mohly rozšířit své aktivity na celé území ES, a poskytnuty jim takové ochranné známky, které umožňují rozlišovat výrobky a služby stejnými prostředky v rámci celého ES (Evropské Společenství – dále jen Společenství) bez ohledu na hranice.

Ochranná známka Společenství (dále jen OZS) má jednotnou povahu. To znamená, že má stejné účinky v celém Společenství: může být zapsána, převedena, opuštěna, zrušena nebo být prohlášena neplatnou a její užívání může být zakázáno pouze pro území celého Společenství. Tato zásada ovšem neplatí, stanoví-li nařízení o OZS jinak. Existuje možnost tzv. přeměny OZS na národní ochrannou známku, kdy majitel či přihlašovatel OZS podá u OHIM žádost o přeměnu OZS nebo přihlášky OZS. O přeměnu (tzv. konverzi) může být žádáno v případě, že byla přihláška OZS zamítnuta, vzata zpět, považována za vzatou zpět nebo pokud zanikly účinky OZS. O přeměnu OZS ovšem nelze žádat v těch členských státech, kterých se důvody zamítnutí nebo zaniknutí účinků týkají (Úřad průmyslového vlastnictví, 2015).

1. 10. 2004 se EU stala členskou zemí Protokolu k Madridské dohodě, z čehož vyplývá, že žadatel může získat ochranu v celé EU prostřednictvím mezinárodního zápisu u WIPO. A zároveň pak majitel OZS může prostřednictvím WIPO požádat o mezinárodní ochranu (Úřad průmyslového vlastnictví, 2015).

3.5.1 Co lze zapsat jako ochrannou známku Společenství

Ochrannou známku Společenství mohou tvořit všechna označení, schopná grafického ztvárnění, pokud jsou způsobilá rozlišit výrobky nebo služby jednoho podniku od výrobků nebo služeb jiných podniků (Nařízení Rady EHS č.207/2009).

Označení, která mohou tvořit ochrannou známku, mohou být například: slova, fantazijní či patřící do běžného jazyka (v tom případě musí jít o slova, která nejsou užívána v daném jazyce jako druhové označení zboží nebo služeb, jichž se známka týká), jména a příjmení, podpisy, písmena, číslice, zkratky, kombinace písmen, číslic a značek, loga, slogany, kresby, obrázky a obrazové znaky, podobizny, soubory slov nebo grafických prvků, etikety, trojrozměrné ochranné známky, např. tvary výrobků či jejich obalů, barvy a kombinace barev, zvukové známky, zejména hudební fráze (Nařízení Rady EHS 207/2009).

3.5.2 Kolektivní známky

Nařízení umožňuje také zápis kolektivní ochranné známky, která má rozlišovat výrobky nebo služby členů sdružení, které je majitelem známky, od výrobků nebo služeb jiných podniků. O zápis kolektivní známky Společenství mohou požádat sdružení výrobců, poskytovatelů služeb nebo obchodníků. Kolektivní známku Společenství mohou tvořit - na rozdíl od ostatních známek - i označení, která mohou v obchodě sloužit k označení zeměpisného původu výrobku nebo služby. Přihlašovatel kolektivní známky Společenství musí předložit kromě obvyklých náležitostí ještě pravidla pro její užívání, kde se uvedou osoby, které jsou oprávněny užívat

známku, podmínky pro členství ve sdružení, jakož i případné podmínky pro užívání známky, včetně sankcí (Úřad průmyslového vlastnictví, 2015).

Přístup k ochranné známce Společenství mají v zásadě přihlašovatelé všech typů. Všechny fyzické či právnické osoby, včetně veřejnoprávních subjektů, které mají bydliště nebo sídlo nebo skutečný průmyslový či obchodní podnik na území státu, který je členem EU nebo smluvní stranou Pařížské unijní úmluvy nebo členem Světové obchodní organizace (WTO), nebo jsou příslušníky těchto států, mohou být majiteli ochranné známky Společenství (Úřad průmyslového vlastnictví, 2015).

4 Přínos ochranných značení výrobků

Označení původu a zeměpisná označení jsou považována nejen za významný prostředek sloužící k ochraně spotřebitelů, kterým zaručuje dané vlastnosti, kvalitu a původ výrobků, ale také důležitý prostředek rozvoje regionů a regionálních výrobců.

4.1 Označení původu výrobků

Účelem označení původu není na rozdíl od ochranných známek identifikace příslušného výrobce, ale odlišení různých produktů různých producentů téže zeměpisné lokality, od produktů pocházejících odjinud. V podstatě je to označení zeměpisné oblasti, odkud výrobek či produkt pochází. Takové označení by v sobě mělo evokovat určitou hodnotu, kterou se takto označené zboží vyznačuje. Je označením geografické lokality, odkud výrobek pochází, přičemž jeho jakost nebo znaky jsou dány výlučně, nebo v převážné míře prostředím této oblasti. Rozhodující může být činitel přírodní (minerální vody, sýry), lidský (tradice a zručnost – výrobky ze zlata), případně obojí (porcelán) (Týč, 1997, s. 80-81).

Chráněné označení původu (CHOP) je název, který identifikuje produkt pocházející z určitého místa, regionu nebo země,

- jehož jakost nebo vlastnosti jsou převážně nebo výlučně dána konkrétním zeměpisným prostředím s jeho vlastními přírodními a lidskými činiteli a -jehož všechny fáze produkce, tj. zpracování a příprava, probíhají ve vymezené zeměpisné oblasti.

Vyžaduje se tedy úzká vazba na oblast původu.

Chráněné zeměpisné označení (CHZO) je název, který identifikuje produkt pocházející z určitého místa, regionu nebo země, a

- jehož danou jakost, pověst nebo jinou vlastnost, kterou lze přičíst především tomuto zeměpisnému původu a u níž alespoň jedna fáze produkce, tj. produkce, zpracování nebo příprava, probíhá ve vymezené zeměpisné oblasti.

Rozdíl mezi označením původu a zeměpisným označením tedy spočívá zejména v požadované intenzitě vazby produktu na dané zeměpisné prostředí. Zatímco u označení původu se vyžaduje vazba velmi silná, pro zeměpisné označení postačí, aby alespoň jedna fáze produkce probíhala v příslušném místě, regionu nebo zemi, přičemž minimálně pověst produktu musí být přičitatelná jeho zeměpisnému původu.

Pro zaručení pravdivosti původu zboží a tím k zabránění klamání spotřebitele, slouží mimo instituty zeměpisných označení a označení původu i institut údaje o původu zboží či výrobků. Tudíž jejich účel je v zásadě stejný. Rozdíl mezi výše zmíněnými instituty však spočívá v tom, že údaj o původu zboží je pouze názvem místa, kde se zboží vyrábí, zatímco označení původu (zeměpisné označení) k tomu garantuje specifické vlastnosti výrobků, jež jsou více či méně závislé na specifických místních a přírodních činitelích oblasti původu (Horáček, Čada, Hajn, 2005, s. 380).

4.2 Značka kvality

Mezi nejrozšířenější a nejznámější značky kvality v České republice patří značka „Regionální potravina“ – propagující speciality z jednotlivých regionů České republiky a národní značka „KLASA“. Hlavním významem těchto označení je snaha o podporu domácích výrobců místních potravin a motivovat zákazníky a spotřebitele k jejich nákupu.

Vstupem do Evropské unie se česká ekonomika stala otevřenou. Výrobci museli čelit velké konkurenci, pokud se chtěli vyrovnat zahraničním společnostem. Významnou roli v investování propagačních akcí v rámci regionů má Národní program podpory potravin a zejména Oddělení podpory značek KLASA a Regionální potravina, které pomáhá s propagací kvality potravin a jejich prodeje (Úřad průmyslového vlastnictví, 2014).

4.2.1 Značka KLASA

Značka KLASA je udělována ministrem zemědělství již od roku 2003. Zaslouží si ji jen ty nejkvalitnější potravinářské a zemědělské výrobky. Logo KLASA umístěné na obalech výrobků pomáhá zákazníků v orientaci při jejich nákupu. Díky pečlivému předvýběru tak mají zákazníci jistotu, že vybrali správně (Státní zemědělský intervenční fond, 2013).

Obr. 1 Logo – Značka KLASA
Zdroj: Státní zemědělský intervenční fond, 2015.

4.3 Označení původu výrobků v Evropské unii

Na území Evropské unie se problematikou ochrany označení původu, zeměpisných označení a hospodářských výrobků a potravin zabývá tzv. politika kvality. Úlohou politiky kvality by mělo být zamezení stále se rozrůstající falšování výrobků a zneužívání tradičních názvů. Podporuje kulturní tradice a regiony členských zemí, ve kterých se vyrábí originální a tradiční výrobky. Hlavní podstatou politiky kvality je podpořit různorodost hospodářských výrobků a ochránit je před zneužitím a napodobením.

Evropská politika kvality v oblasti hospodářství, která se zaměřuje na podporu rozvoje hospodářství a na propagaci výroby kvalitních výrobků, má v posledních letech stále významnější úlohu. Systémy kvality jsou v podstatě komunikační nástroje koncipované Evropskou unií na zabezpečení zájmů obou zúčastněných stran na výrobě hospodářských produktů. Evropský systém označování potravin se stará o ochranu spotřebitelů před klamavými údaji o původu potravin a hospodářských výrobků. Taktéž chrání výrobce před nekalosoutěžním jednáním a pomáhá mu zvyšovat konkurenceschopnost na trhu.

Podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 o systémech kvality pro hospodářské výrobky a potraviny je možné zapsat a chránit hospodářské výrobky a potraviny jen na úrovni Evropského společenství (Nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č.1151/2012). Není možné je chránit jako označení původu nebo zeměpisné označení na národní úrovni. Je tu však možnost poskytnout dočasnou ochranu na vnitrostátní úrovni, která nabývá účin-

nosti od data podání žádosti Komisi anebo dnem zamítnutí žádosti na ochranu těchto výrobků (Úřad průmyslového vlastnictví, 2015).

4.4 Národní cena kvality ČR

Program Národní ceny ČR za jakost přijala vláda České republiky svým usnesením č. 806/2001 Sb. S přijetím nové strategie Národní politiky kvality na období let 2008 – 2013 byla cena přejmenována na Národní cenu kvality ČR. Program je založen na důsledném a objektivním ověřování efektivnosti a jakosti všech činností organizace a na jejich hodnocení, zejména z pohledu uspokojování požadavků zákazníka a dosažení ekonomické úspěšnosti. Model Národní ceny kvality ČR vychází z Modelu Excellence EFQM, který je používán v Evropské ceně za kvalitu v mnoha zemích Evropy (Národní politika kvality, 2015).

Program Národní ceny kvality ČR organizuje Sdružení pro oceňování kvality; cyklus programu je roční. Je zahajován v listopadu roku předchozího a končí vyhlášením vítězů a úspěšných finalistů v jednotlivých kategoriích v listopadu příslušného roku. Nový ročník vyhlašuje předseda Rady kvality ČR; ceny vítězům a ocenění finalistům předávají vrcholní představitelé státu a Rady kvality ČR (Národní politika kvality, 2015).

Od roku 2006 se Národní cena kvality ČR vyhlašuje jak pro podnikatelský, tak i pro veřejný sektor. Od roku 2009 jsou Národní ceny kvality ČR zařazeny programy START a START PLUS, které jsou zjednodušenou formou Modelu excellence EFQM. Do těchto programů se organizace mohou přihlásit kdykoli v průběhu roku. V případě splnění požadavků jednotlivých programů obdrží organizace příslušné osvědčení, jehož předání proběhne dle dispozic uchazeče, obvykle při lokálně významné akci (Národní politika kvality, 2015).

Novinkou roku 2014 je, že do rodiny programů Národní ceny kvality ČR byl zařazen další program START EUROPE, který je určen jak pro organizace veřejné správy, tak podnikatelských subjektů. Do tohoto programu se může přihlásit organizace kdykoliv během roku. Je založen na úspěšném sebehodnocení a realizaci projektů. V případě splnění požadavků tohoto programu obdrží organizace mezinárodně uznávané osvědčení EFQM (Národní politika kvality, 2015).

Obr. 2 Národní cena kvality
Zdroj: Národní politika kvality, 2015

4.5 Ochrana spotřebitele

Právní ochrana spotřebitele je v České republice zabezpečena jak právem soukromým, tak i právem veřejným. Nejvýznamnějším právním předpisem veřejnoprávní povahy je zákon č. 634/1992 Sb. O ochraně spotřebitele. V tomto zákoně jsou vymezeny základní pojmy a povinnosti, které by prodejci měli dodržovat při prodeji svých výrobků a služeb (Česko).

Příslušným orgánem dohlížejícím na ochranu spotřebitele je Česká obchodní inspekce. Na tuto instituci se občané mohou obracet, aby prověřila, zda se podnikatel nedopustil vůči spotřebiteli nezákonného jednání (např. klamavé nebo agresivní praktiky, nedodržení lhůty pro vyřízení reklamace apod.). Zjistí-li nezákonné jednání, může inspekce uložit pokutu. Nemůže však žádným způsobem vstupovat do uzavřených smluvních vztahů a rozhodovat spory, tj. nemůže prohlásit smlouvu za neplatnou, rozhodnout o vrácení kupní ceny apod. Dalšími orgány, na které se může spotřebitel obrátit, jsou např. živnostenské úřady, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Státní veterinární správa a další úřady dozorující nad ochranou spotřebitele vždy v jim svěřeném úseku státní správy.

5 Vlastní práce

Duševní vlastnictví obecně, především značky (ochranné známky) a design výrobků (průmyslové vzory) jsou a vždy zůstanou jednou z největších nemajetkových hodnot, jaké může podnikatel vlastnit. Řádně marketingově rozvíjená a kvalitně chráněná ochranná známka představuje nejvýznamnější jmění podnikatele. Obdobné může platit o originálním a atraktivním designu výrobku. Obojí totiž dokáže podnikatele v očích zákazníka spolehlivě odlišit od konkurence. Tato skutečnost sama o sobě je pak tím nejlepším argumentem podporujícím nutnost kvalitní správy průmyslových práv podnikatele.

Přihlašování a registrace ochranných známek je dlouhodobým trendem a svědčí jednak o fungujícím tržním prostředí, jednak o tendenci zvyšovat na trhu podíl značkového zboží, které je spotřebiteli vyhledáváno a nakupováno s jistotou kvality.

Závažný problém, který se v poslední době na trhu vyskytuje, je prodej padělaného zboží. Padělání zboží a jeho prodej jsou výnosným byznysem, který však deformuje trh. V důsledku toho vznikají výrobcům originálů velké finanční ztráty. V zájmu padělatelů zboží a prodejců takového zboží se nejčastěji dostávají výrobci, jejichž ochranná známka je dostatečně výrazná a známá, či výrobci, jejichž zboží obsahuje charakteristické znaky a je na první pohled přiřaditelné k určitému známému výrobcu.

V rámci vývoje schopností padělatelů zboží je možno vysledovat, že padělky jsou propracovanější a obtížně rozeznatelné od originálů. S padělaným zbožím se můžeme setkat nejenom na tržnici, ale vyskytuje se také v kamenných obchodech a s rozvojem internetového obchodování se padělané zboží vyskytuje i v nabídce e-shopů.

V České republice existuje poměrně kvalitní úprava chránící spotřebitele i podnikatele. Tato legislativa je neustále zdokonalována a novelizována a měla by být oběma stranami využívána k oboustranné spokojenosti.

5.1 Rozdíl mezi ochrannou známkou a označením původu

Pro spotřebitele a víceméně i pro podnikatele může být matoucí rozdíl mezi ochrannou známkou a označením původu zboží. Tyto právní ochrany se používají na označení výrobků a zároveň slouží k rozlišení výrobků od ostatních, které jsou podobného nebo stejného druhu.

Hlavní rozdíl mezi ochrannými známkami, označením původu a zeměpisným označením nastává při jejich užívání. Ochranná známka zaručuje jejímu majiteli absolutní a výhradní právo užívat ochrannou známku při označování svých výrob-

ků a služeb, které mohou být produkovány v kterékoliv zemi. Na druhé straně označení původu a zeměpisné označení může využívat každý výrobce, který v dané zemi umístil svůj výrobní podnik a který dodržuje zákonem stanovené požadavky, podmínky a pravidla výroby. Proto u označení původu a zeměpisného označení licence, převod a zástava nejsou přípustné, zatímco u ochranné známky přípustné jsou. Ochranná známka se může převádět na jiného vlastníka, může být poskytnuto právo užívat ochrannou známku na základě licenční smlouvy a může být předmětem zástavního práva. Další rozdíl se týká vázanosti na geografický údaj o místě výroby. U ochranných známek nemusí být spojitost produktu s konkrétní zemí, ale u označení původu a zeměpisného označení se před zápisem nutně vyžaduje vazba na konkrétní území. Pro přehlednost jsou uvedeny hlavní vybrané rozdíly v následující tabulce (tab. 1).

Tab. 1 Porovnání ochranné známky s označením původu a zeměpisným označením

Označení původu a zeměpisné označení	Ochranná známka
Poskytuje záruku, že výrobek pochází z konkrétního místa, regionu nebo země	Výrobky mohou být vyrobené v kterékoliv zemi
Kvalita a vlastnosti výrobku v podstatné míře závisí na zeměpisném prostředí	Kvalita a vlastnosti výrobku nezávisí na zeměpisném prostředí, ale na výrobě podnikatele
Slouží k identifikaci zeměpisného původu výrobku	Slouží k rozlišení výrobku a služeb od různých podnikatelů
Oprávnění užívat označení má každý, kdo splní pravidla a podmínky výroby	Majitel má právo ochrannou známku užívat sám
Doba trvání práva na ochranu zapsaného označení původu nebo zeměpisného označení není časově omezená	Zápis ochranné známky platí 10 let, poté se musí obnovit
Označení výrobku musí být	Označení výrobku nemusí být

subjekty užívané před podáním žádosti o zápis	známé a nemusí se vázat ke konkrétnímu výrobku
Nemůže být předmětem zástavního práva	Může být předmětem zástavního práva
Nemůže být předmětem licenční smlouvy nebo převést na jinou osobu	Může být předmětem licenční smlouvy nebo převést na jinou osobu

Zdroj: Munková, 2000, vlastní zpracování

Konflikty mezi ochrannými známkami a označením původu nebo zeměpisným označením se zabývá Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 (Nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č.1151/2012). Podle článku 6 části 4 „*Název navržený pro zápis jako označení původu nebo zeměpisné označení se nezapíše, pokud s ohledem na pověst a proslulost ochranné známky a dobu, po kterou byla užívána, by zápis názvu navrhovaného jako označení původu nebo zeměpisné označení mohl uvést spotřebitele v omyl, pokud jde o skutečnou totožnost produktu.*“

S tímto problémem se můžeme setkat často v případě, že zeměpisný název je součástí známky a současně chce jiná osoba podat žádost o zápis tohoto názvu jako ochranné označení původu nebo zeměpisné označení.

Komunitární právo podporuje označení původu a zeměpisné označení před ochrannou známkou v článku 14 odstavec 1 „*je-li označení původu nebo zeměpisné označení zapsáno do rejstříku podle tohoto nařízení, zamítne se zápis ochranné známky, jejíž používání by bylo v rozporu s čl. 13 odst. 1 a která se týká produktu téhož typu, pokud byla žádost o zápis ochranné známky podána po dni, kdy byla žádost o zápis označení původu nebo zeměpisného označení do rejstříku podána Komisi*“.

Za určitých podmínek však mohou ochranné známky a označení původu nebo zeměpisné označení platit současně, i když mají shodné názvy. Koexistence těchto práv je upravená v čl. 14 odstavec 2 nařízení, kde je uvedeno „*ochranná známka, jejíž použití je v rozporu s čl. 13 odst. 1 a o jejíž zápis bylo zažádáno, jež je zapsána nebo, umožňují-li to příslušné právní předpisy, zavedena používáním v dobré víře na území Unie přede dnem podání žádosti o ochranu označení původu nebo zeměpisného označení Komisi, může být pro daný produkt používána a obnovována i nadále bez ohledu na zápis označení původu nebo zeměpisného označení, pokud neexistují důvody k prohlášení ochranné známky za neplatnou nebo k jejímu zrušení.*“

5.2 Vývoj ochranných známek v letech 2007 – 2014

Je nepochybné, že ochranná známka je v dnešní době velmi silným prostředkem k prosazení podnikatelského subjektu a jeho výrobků či služeb vůči konkurenci. V následující tabulce je uvedena statistika zapsaných ochranných známek v letech 2007 – 2014.

Tab. 2 Zapsané ochranné známky

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Národní ochranné známky	8211	7806	7019	6288	6324	6648	6227	8067
Domácí přihlašovatelé	7316	6975	6219	5671	5758	6053	5697	7416
Zahraniční přihlašovatelé	895	831	800	617	566	595	530	651
Mezinárodní OZ s vyznačením ČR	4831	5130	3498	2940	2341	2136	2210	2060
Celkem	13042	12936	10517	9228	8665	8784	8437	10127

Zdroj: Výroční zpráva Úřadu průmyslového vlastnictví 2014, vlastní zpracování

V letech 2007 – 2009 vidíme vysoký, avšak klesající počet zapsaných ochranných známek. Může se jednat o důkaz příznivého tržního prostředí i snahu podnikatelských subjektů zavést se na trhu kvalitním značkovým zbožím a službami.

V roce 2010 v datech nastává další pokles v zapsaných ochranných známkách domácích i zahraničních přihlašovatelů. Ke snížení tohoto trendu mohlo dojít následkem finanční a hospodářské krize, která zasáhla globální ekonomiku. Přestože Česká republika mohla profitovat z obnovení hospodářského růstu v Evropské unii, na poli známkoprávní ochrany se tento růst neprojevil.

V letech 2011 – 2013 můžeme vidět relativně stabilní úroveň. V porovnání s předchozími léty se jedná o pokles. Česká republika zůstává poznamenána strukturálními závislostmi a je ovlivněna ekonomickým cyklem zahraničí i celkovou mezinárodní konkurenceschopností.

V roce 2014 můžeme vidět výrazné navýšení počtu zapsaných ochranných známek domácích i zahraničních přihlašovatelů. Může to být odrazem příznivého ekonomického prostředí a pozvolným ožíváním domácí ekonomiky (tab. 2).

Největší podíl, z celkového počtu národních přihlášek ochranných známek v členění podle Niceského třídění, mělo v letech 2007 - 2014 podání v oblasti propagační činnosti, v oblasti výchovy, zábavy a sportu a v oblasti papírenské výroby.

Na konci roku 2014 bylo v České republice platných celkem 1 180 308 ochranných známek, z nichž tradičně největší podíl (72,2%), představovaly ochranné známky Společenství (tab. 3).

Tab. 3 Ochranné známky platné k 31. 12. 2014

Národní ochranné známky	Mezinárodní ochranné známky s vyznačením ČR	Mezinárodní ochranné známky s vyznačením EU	Ochranné známky Společenství	Ochranné známky celkem
121150	94851	112447	851860	1180308

Zdroj: Výroční zpráva Úřadu průmyslového vlastnictví 2014, vlastní zpracování

5.3 Vývoj původu výrobků a zeměpisná označení v letech 2007 – 2014

V roce 2014 došlo k novelizaci příslušných předpisů EU. Bylo přijato nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 664/2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.1151/2012, pokud jde o stanovení symbolů Unie pro chráněná označení původu, chráněná zeměpisná označení a zaručené tradiční speciality.

V Evropské unii se dále diskutuje otázka ochrany zeměpisných označení nezemědělských produktů. K tomu Evropská komise prostřednictvím Zelené knihy zahájila veřejnou konzultaci, jejíž výsledky budou vzaty v úvahu při rozhodování o dalších krocích (Úřad průmyslového vlastnictví).

Statistický vývoj označení původu a zeměpisných označení uvádí následující tabulka (tab. 4).

Tab. 4 Žádosti o ochranu označení původu a zeměpisného označení

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Označení původu/zeměpisná označení platná na území ČR	1772	1817	1865	2001	4308	5381	5586	5486
z toho mezinárodní zápis podle Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu	810	808	817	818	821	832	840	855
z toho - zápis označení pro potraviny a zemědělské produkty v rejstříku vedeném Evropskou komisí	768	812	849	983	1032	1100	1154	1212
z toho - zápis označení pro vína v rejstříku vedeném Evropskou komisí					1928	3006	3061	2883
z toho - zápis označení pro lihoviny v rejstříku vedeném Evropskou komisí					327	331	331	336
z toho - národní zápis	194	197	199	200	200	200	200	200

Zdroj: Úřad průmyslového vlastnictví, 2014, vlastní zpracování

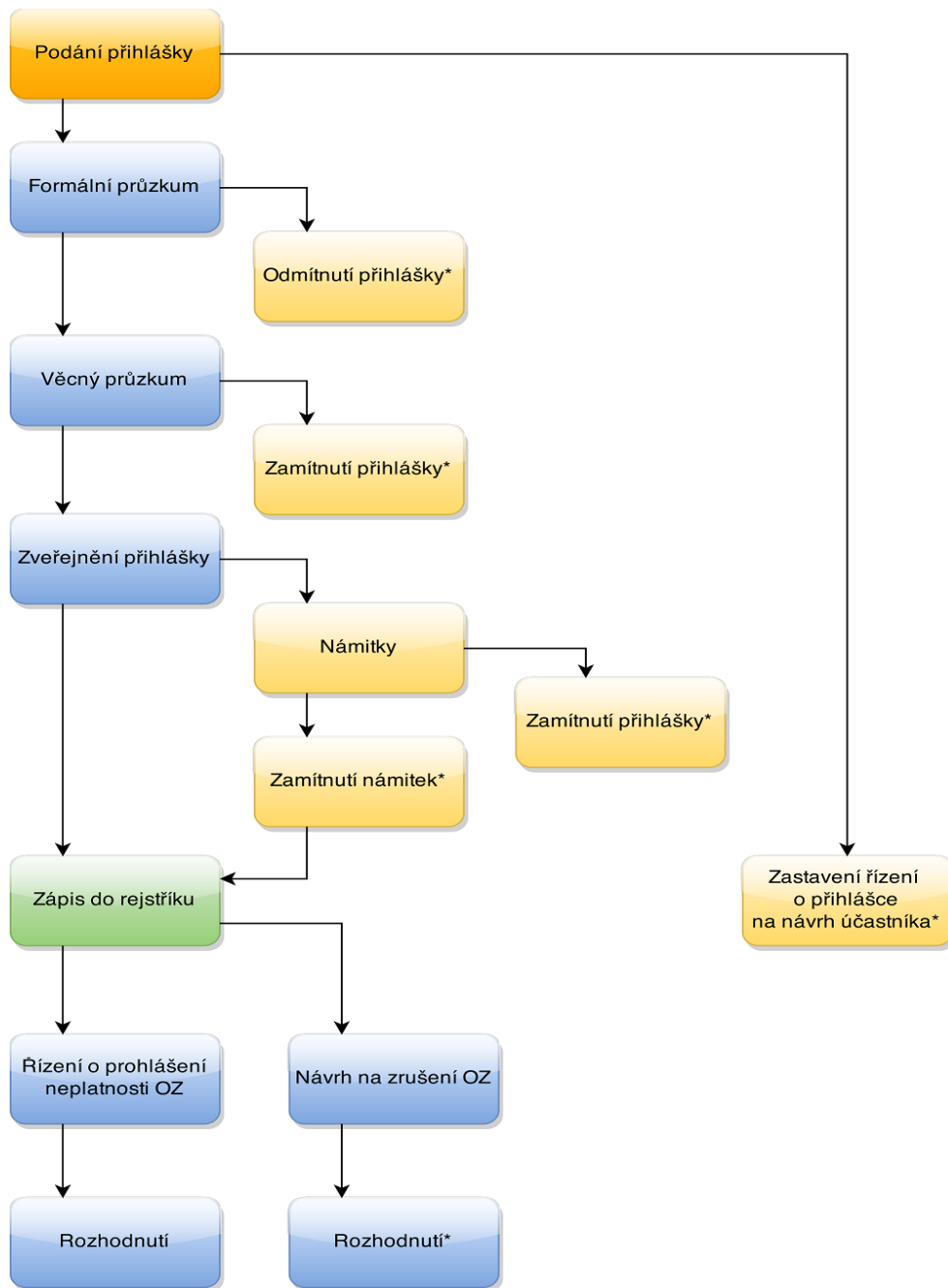
Ve sledovaném období 2007 – 2010 vidíme mírný nárůst žádostí o ochranu označení původu a zeměpisného označení. Avšak v roce 2011 došlo ke značnému zvýšení počtu žádostí o ochranu označení původu a zeměpisného označení. Tento nárůst může být způsoben tím, že byla přijata nová legislativa, která umožnila jednotnou ochranu označení původu a zeměpisných označení pro vína a lihoviny. Oblast vinařství má v České republice svoji tradici, obzvláště na jižní Moravě. Pozitiv-

ním faktorem může být také vývoj moderních strojů vinohradnictví a rostoucí spotřeba vína v České republice. Dalším faktorem, který mohl způsobit zvýšený zájem o zápis označení původu a zeměpisného označení, bylo využití dotací Evropské unie, operační program Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. V neposlední řadě může být nárůst této právní ochrany způsoben také zvýšeným zájmem spotřebitelů o regionální a kvalitní potraviny.

V Evropské unii se dále diskutuje otázka ochrany zeměpisných označení nezemědělských produktů. K tomu Evropská komise prostřednictvím Zelené knihy zahájila veřejnou konzultaci, jejíž výsledky budou vzaty v úvahu při rozhodování o dalších krocích (tab. 4).

5.4 Proces přihlášení ochranné známky

Obr. 3 Proces přihlášení ochranné známky

* Možnost podat rozklad

Zdroj: Úřad průmyslového vlastnictví, 2014, vlastní zpracování

5.4.1 Analýza průměrné doby řízení od podání přihlášky ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky

Samotná registrace ochranné známky není příliš finančně náročná, nicméně není ani příliš rychlá. Přesto se vyplatí podnikatelům tento proces podstoupit. Padělání výrobků je v dnešní době jednoduchou záležitostí a může ohrozit celý podnikatelský plán.

Bylo zjištěno, že proces přihlášení ochranné známky je administrativně velmi náročný. Z tabulek č. 5 a 6 vidíme, že časová náročnost vyřízení přihlášky národní ochranné známky roste se zájmem o tuto formu právní ochrany.

Průměrná doba řízení od podání přihlášky ke zveřejnění přihlášky ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví kolísala v letech 2007 – 2010 mezi 93 – 96 dny. Z hlediska přihlašovatele je tato doba ještě akceptovatelná (tab. 5).

V roce 2011 se zvyšuje průměrná doba řízení od podání přihlášky ke zveřejnění přihlášky ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví na 132 dní (tab. 5).

Velký nárůst průměrné doby řízení od podání ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky vidíme v roce 2012. Tento fakt mohl být způsobený změnou legislativy, a to konkrétně zákonem č. 256/2011 Sb. změna zákona o vinohradnictví a vinařství a změna o ochraně označení původu, který vstoupil v platnost 1. 9. 2011. S přijetím této nové legislativy souvisí i zvyšující se počet žádostí o ochranu označení původu a zeměpisného označení (tab. 4 a 5).

V letech 2013 – 2014 má průměrná doba řízení od podání přihlášky ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky ve Věstníku průmyslového vlastnictví stabilní úroveň pohybující se v rozmezí 186 – 189 dní, což je dvojnásobně déle, než na počátku sledovaného období, tedy v roce 2007, kdy tato doba byla pouhých 93 dní (tab. 5).

Tab. 5 Průměrná doba řízení od podání ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Čas [den]	93	96	120	117	132	186	189	186

Zdroj: Úřad průmyslového vlastnictví, 2014, vlastní zpracování

5.4.2 Analýza průměrné doby řízení k zápisu přihlášky ochranné známky

Celková doba procesu správního řízení od podání přihlášky k zápisu přihlášky ochranné známky do rejstříku ochranných známek v roce 2007 a 2010 má stejnou úroveň, a to 240 dní (tab. 6).

V letech 2008, 2009, 2011 a 2012 vidíme celkovou dobu procesu správního řízení od podání přihlášky k zápisu přihlášky ochranné známky do rejstříku ochranných známek s klesající tendencí, a to v rozmezí 273 dní - 249 dní (tab. 6).

Avšak v letech 2013 a 2014 je tato klesající tendence přerušena výrazným navýšením, a to v roce 2013 na 279 dní a v roce 2014 dokonce na 318 dní. (tab. 6). Toto navýšení celkové doby řízení může být v souvislosti s nabytím účinnosti nového občanského zákoníku ke dni 1. ledna 2014. Implementováním této nové legislativy do systému Úřadu průmyslového vlastnictví vyžadovalo revizi metodiky a tím i větší časovou náročnost pro přihlašovatele. Dalším faktorem je zvyšující se zájem o průmyslově právní ochranu, jak uvádí tabulka 2 a 4.

Průměrnou dobu celého procesu od podání přihlášky ochranné známky po její zápis do rejstříku ochranných známek lze hodnotit jako velmi zdlouhavou. Podnikatelské subjekty či osoby, které jsou ve své činnosti kreativní, a které si svoji kreativitu, tvořivost a iniciativu chtějí nechat chránit právními předpisy, by tuto skutečnost mohly považovat za odrazující. Tato celková doba by mohla být překážkou v jejich úspěšném vstupu na trh. Do aktivního pracovního procesu se dostává generace, která vyrůstala ve svobodné zemi. S neomezenými možnostmi, velkým potenciálem, který může být pro naši společnost přínosem. Nastupující generace je podnikavá a vynalézavá. Legislativa České republiky by pro ně měla být přínosem a ne překážkou.

Tab. 6 Průměrná doba řízení k zápisu přihlášky ochranné známky

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Čas [den]	240	273	267	240	264	249	279	318

Zdroj: Úřad průmyslového vlastnictví, vlastní zpracování

5.5 Praktický příklad registrace ochranné známky

Pro účely praktické části bakalářské práce, tj. pro přiblížení procesu přihlášení a registrace ochranné známky, byla vybrána společnost TAPIOCA PUDING, s.r.o. V následující části bude tato společnost představena, včetně nového produktu a uvedena cesta procesu registrace ochranné známky.

5.5.1 Představení produktu

Firma TAPIOCA PUDING s.r.o. je nedávno vzniklá firma, která se zabývá výrobou a prodejem tapiokového pudinku.

Tapioca je škrob získávaný z kořene manioku. Maniok je rostlina původem z Jižní Ameriky a Zadní Indie, kde jsou jeho silné, vláknité kořeny používány v různých

ných formách, v podstatě všude, kde my používáme bramborový nebo kukuřičný škrob, ve farmacii k výrobě léků, jako mouka do pečiva, škrob na prádlo, k výrobě piva a jiných nápojů, kaší a samozřejmě tapioca pudinku. Tapioca je vhodná i k zahuštění polévek nebo omáček. Tapioca je prastará surovina, kterou údajně používali už Mayové.

Tapioka má velmi příznivé účinky při potížích s trávením. Tapioca je zdravým zdrojem komplexních polysacharidů s nízkým obsahem cholesterolu a bez "nezdravých" tuků. Neobsahuje lepek a může být proto součástí bezlepkové diety. Produkty z tapioky jsou poměrně kalorické, ale nezatěžují trávicí trakt.

Tapioca obsahuje vápník, fosfor, draslík a hořčík. Je také zdrojem železa, kyseliny listové a vitamínu B. Tapioka je rovněž přirozeným zdrojem omega-3 a omega-6 mastných kyselin.

Obr. 4 Tapiocový puding

Firma TAPIOCA PUDING, s.r.o., si za dobu svého působení na trhu zajistila odběratele svých produktů na poli zdravé výživy, která se v poslední době stává velmi populární. Mezi hlavní odběratele patří např. ALFA – zdravá výživa, MY FOOD, SKLIZENO, DOBREJ ŠPAJZ, NATURKA, restaurace REBIO, ACADEMIC RESTAURANT, BRÁNA KE ZDRAVÍ, MANNA, NATURKA a další.

5.5.2 Přihlášení ochranné známky

Majitelé firmy přicházejí na trh s novým produktem, který zatím nemá na trhu velkou konkurenci. Této skutečnosti si jsou vědomi, a proto se rozhodli pro právní ochranu svého výrobku a to pro registraci kombinované ochranné známky. Dne 26. 2. 2013 podali na Úřad průmyslového vlastnictví přihlášku na registraci ochranné známky. Tímto dnem vznikl přihlašovatelovi k přihlašovanému označení tzv. právo přednosti – priority.

Před registrací ochranné známky byly udělány následující kroky:

1. **Rešerše toho, co už je zapsané** – tento krok je důležitý, aby se nevytvořilo něco, co je totožné nebo podobné s ochrannou známkou, kterou už používá někdo jiný. Proto majitelé zjišťovali, zda tento název nebo grafická značka, kterou měli ve fázi přípravy, již neexistuje. Majitel starší ochranné známky má totiž právo žádat stažení výrobku z trhu nebo v horším případě i odškodnění.
2. **Rozhodnutí, v jaké podobě bude ochranná známka** – možností je více, může se registrovat jen slovní znění, nebo se může kombinovat s grafickými prvky, použít speciální písmo nebo obrázek. Kromě toho existují i obrazové ochranné známky, trojrozměrné ochranné známky. Majitelé firmy se rozhodli využívat kombinovanou ochrannou známkou – a to ve spojení slovní a grafické.
3. **Uzavření smlouvy s autorem grafického loga** – smlouvu s autorem grafického loga uzavřeli majitelé ještě před podáním přihlášky na registraci ochranné známky. Pokud tato smlouva není uzavřena, jedná se o zásah do práv autora, který se může úspěšně bránit.
4. **Přihlášení ochranné známky před uvedením výrobku na trh** – z hlediska konkurenčního boje shledali majitelé výhodnější, nejprve podat přihlášku ochranné známky a teprve poté uvést výrobek na trh.

Jako první krok vedoucí k získání ochranné známky bylo nutné se rozhodnout, jakou formou bude firma doručovat přihlášku Úřadu průmyslového vlastnictví. Je možnost podat přihlášku dvěma způsoby, a to buď písemně, kdy lze vyplnit přihlášku elektronicky, ale výsledné zaslání proběhne fyzicky, nebo lze podat přihlášku elektronickou formou. Podání přihlášky elektronicky lze rozdělit na dva typy, úplné a neúplné. Úplné podání elektronické přihlášky proběhne ve chvíli, kdy přihlašovatel je vlastníkem zaručeného elektronického podpisu, díky němu může přihlašovatel nejen vyplnit přihlášku elektronicky, ale také ji hned odeslat a takto odeslaná přihláška Úřadu průmyslového vlastnictví je brána za oficiálně podanou. Na rozdíl u druhého typu podání a to neúplného, může přihlašovatel odeslat, na počítači vyplněnou přihlášku elektronicky, ale protože nedojde k podpisu zaručeným elektronickým podpisem, lze brát podání pouze podmíněné. V tomto případě je nutné, aby byl v pětidenní lhůtě zaslán i originál přihlášky s podpisem. Priorita nastává podle ustanovení ZOZ § 20. odst. 1) ve chvíli doručení i nepodepsané žádosti na Úřad průmyslového vlastnictví a platí před každým, kdo podá přihlášku pro podobné či shodné označení. Oficiální žádostí, tedy žádostí o zápis ochranné známky do rejstříku se rozumí podání přihlášky s žádostí o zápis ochranné známky u Úřadu průmyslového vlastnictví. Přihláška se podává v jednom vyhotovení a může se týkat pouze jedné ochranné známky. Není možné v jedné přihlášce žádat o zápis více ochranných známek.

Společnost TAPIOCA PUDING, s.r.o. elektronickým podpisem nedisponuje, proto se v tomto případě jednalo o podání neúplné. Po vyplnění stažené přihlášky bylo nutné v pětidenní lhůtě originální vyplněnou přihlášku i s podpisem odeslat na Úřad průmyslového vlastnictví. Podáním přihlášky je zahájeno správní řízení ve věci zápisu označení do rejstříku ochranných známek. Většinou se tak činí prostřednictvím zástupce z oboru průmyslového vlastnictví (patentového zástupce nebo specializovaného advokáta), který je schopen na samotném počátku posoudit rozlišovací způsobilost navrhovaného značení a případně navrhnout provedení změn, nutných k dosažení dostatečné rozlišovací způsobilosti.

Samotné řízení má dvě části:

- formální průzkum, který upravuje zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně zákona některých dalších zákonů (zákon o soudcích a soudech), ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZOZ) § 21 (Česko),
- věcný průzkum na základě ustanovení ZOZ § 22 (Česko).

Po doručení přihlášky na základě ZOZ § 19. odst. 3, je přihlašovatel povinen provést úhradu správního poplatku ve lhůtě jednoho měsíce. Pokud tak neučiní, lhůtu nelze prodloužit a její zmeškání nelze prominout.

Možnost způsobu platby správních poplatků je libovolná a závisí pouze na výběru přihlašovatele. Ten si může vybrat ze čtyř druhů plateb (složenkou, převodem z účtu na účet, hotově nebo kolkem). Základní výše poplatku činí 5000,- Kč, přičemž tato výše se zvyšuje v případě, že počet vyznačených tříd výrobků a služeb přesahuje 3 třídy, a to o 500,- Kč za každou další třídu navíc. Firma TAPIOCA PUDING s.r.o. uhradila správní poplatek ve stanoveném termínu a zvolila si nejjednodušší způsob platby převodem z účtu na účet, ve výši 5500,- Kč (celkem 4 třídy výrobků a služeb – 29, 30, 35, 43) (tab. 7).

Tab. 7 Příkaz k úhradě firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o.

Údaje k příkazu k úhradě	
Číslo účtu Úřadu	3711-21526001
Kód banky	0710
Variabilní symbol	3502150
Konstantní symbol	1148
Částka [Kč]	5500

5.5.3 Formální průzkum

Na základě formálního průzkumu zkoumá Úřad průmyslového vlastnictví, zda podaná přihláška obsahuje všechny předepsané náležitosti stanovené § 19 ZOZ. Přihlašovatelem může být fyzická nebo právnická osoba, která má trvalé bydliště nebo sídlo na území České republiky.

- Součástí přihlášky musí být žádost, a protože firma TAPIOCA PUDING, s.r.o., stahovala přihlášku z internetu, tato stažená přihláška již žádost obsahuje.
- Přihláška musí obsahovat údaje o totožnosti přihlašovatele a jeho zástupce – přihláška firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o., obsahovala všechny potřebné náležitosti.
- Přihlašovatel je povinen uvést seznam výrobků nebo služeb, pro něž požaduje zápis ochranné známky – firma TAPIOCA PUDING, s.r.o., zvolila pro svůj zápis třídu č. 29 - mléko a sýry a výrobky z nich, kokosové mléko, jedlé tuky a oleje, maso, ryby, drůbež, masné výrobky, hotová jídla, výrobky pro rychlé občerstvení, mražené polotovary, saláty, bramborové lupínky, vše vyrobené ze surovin spadajících do této třídy, dále třídu č. 30 - tapioka a ságo, mouka a obilninové přípravky, chléb, pečivo a cukrovinky, zmrzlina, cukr, med, melasa, droždí, pudinky, prášek do pečiva, pekařské výrobky, mražené polotovary, hotová jídla, výrobky pro rychlé občerstvení, bagety, pizzy a pizzové výrobky, tažené těsto, vše vyrobené ze surovin spadajících do této třídy, třídu č. 35 - zprostředkování obchodu, dodavatelské služby pro třetí osoby, vše v oblasti potravinářských výrobků, hotových jídel a potravin rychlého občerstvení, inzerce, reklama, propagace všemi druhy médií, zprostředkovatelská činnost v uvedených oblastech, a konečně třídu č. 43 - poskytování stravovacích služeb v restauracích, veřejných jídelnách, kavárnách, cukrárnách, zařízeních rychlého občerstvení, bufetech, v automatech, poskytování cateringových služeb, zprostředkovatelská činnost v uvedených oblastech. Po podání přihlášky podle ustanovení § 27 odst. 1) ZOZ nelze provádět v seznamu žádné změny a to zejména rozšiřovat tento seznam.

- Povinnost podepsání přihlášky – poslední potřebná náležitost v přihlášce, kterou se úřad zaobírá v rámci formálního průzkumu podle § 19 ZOZ, přesněji odst. 6 tohoto zákona – přihláška firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o. byla řádně podepsána.

V případě, že přihláška nesplňuje výše uvedené náležitosti, ustanovuje § 21 odst. 2) ZOZ Úřadu průmyslového vlastnictví povinnost o této skutečnosti informovat přihlašovatele a přihlašovatel by měl tyto zjištěné nedostatky odstranit ve lhůtě 15 dnů. Pokud přihlašovatel tak neučiní, bude přihláška považována za nepodanou. Námi popisovaná firma měla všechny potřebné náležitosti v pořádku a mohlo se přistoupit k průzkumu věcnému.

Tab. 8 Údaje firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o.

Údaje firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o.	
Číslo přihlášky	502150
Číslo zápisu	337165
Třídy výrobků a služeb	29, 30, 35, 43
Datum podání přihlášky	26. 2. 2013
Datum práva přednosti	26. 2. 2013
Země priority	CZ
Datum zveřejnění přihlášky	11. 12. 2013
Datum zápisu	19. 3. 2014
Přihlašovatel	Ing. Hana Frantová, Koniklecova 470/5 Brno 634 00 Česká republika
Země původu	Česká republika
Druh známky	kombinovaná
Provedení	černobílé

5.5.4 Věcný průzkum

Základem věcného průzkumu je zjištění, zda splňuje ochranná známka všechna kritéria podle § 4 ZOZ, kdy se jedná o taxativně vymezené důvody pro odmítnutí ochrany nebo § 6 ZOZ, který uvádí, že do rejstříku se nezapíše označení, které je shodné se starší ochrannou známkou, kdy přihlašovanou známkou můžeme srovnat s ochrannými známkami používajícími ochranu na území České republiky podle § 2 ZOZ. Námi popisovaná firma si před podáním přihlášky udělala vlastní věcný průzkum. Vyhledávání bylo uskutečněno na webovém portále Úřadu průmyslového vlastnictví na <http://www.upv.cz/cs/sluzby-uradu/databaze-on-line/databaze-ochrannych-znamek/narodni-databaze.html>.

Bylo zjištěno, že ochranná známka TAPIOCA PUDING splňuje:

- schopnost grafického znázornění ve smyslu § 1 ZOZ,
- schopnost odlišit výrobky – označení TAPIOCA PUDING je schopné odlišit své výrobky od výrobků konkurence, tedy od výrobků ostatních výrobců,
- označení TAPIOCA PUDING neobsahuje nic, co by bylo v rozporu s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy, ani nepůsobí klamavým dojmem,
- označení TAPIOCA PUDING neobsahuje žádné znaky vysoké symbolické hodnoty, ani různé znaky, emblémy a erby podle ustanovení článku 6ter Pařížské úmluvy,
- přihláška firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o. je podána v dobré víře,

5.5.5 Zveřejnění přihlášky

Je-li výsledek formálního i věcného průzkumu kladný a Úřad průmyslového vlastnictví již nemá žádné připomínky, zveřejní Úřad průmyslového vlastnictví přihlášku ve Věstníku ochranných známek na základě § 23 ZOZ. Tato fáze zveřejnění přihlášky trvá 3 měsíce a slouží k tomu, aby se třetí osoby (zejména vlastníci ochranných známek podobných nebo shodných znění v rámci podobných nebo shodných výrobků a služeb) mohly proti zápisu zveřejněné známky bránit formou námitek.

O námitkách je vedeno námitkové řízení, které může vést k zamítnutí přihlášky ochranné známky, prokáže-li se, že námitky byly oprávněné.

Námi popisovaná firma používá na české poměry neobvyklý název, nebyla tedy nalezená žádná shoda a předpokládalo se, že přihlašované označení nemůže být shodné s jiným již používaným značením.

Datum zveřejnění přihlášky firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o. bylo 11. 12. 2013.

5.5.6 Zápis do rejstříku

Nejsou-li během fáze zveřejnění podány žádné námitky, nebo byly-li námitky zamítnuty, ÚPV označení zapíše do rejstříku ochranných známek, o čemž vydá přihlašovatel certifikát. Zápisem ochranné známky získává přihlašovatel pro své označení ochranu na dobu 10 let od data podání přihlášky. Přihlašovatel může nejdříve 12 měsíců před skončením desetileté doby ochrany podat žádost o obnovu ochranné známky na dalších 10 let.

Společnosti TAPIOCA PUDING, s.r.o. byla ochranná známka TAPIOCA PUDING zapsána dne 19. 3. 2014.

Obr. 5 Ochranná známka TAPIOCA PUDING

5.5.7 Zhodnocení časové náročnosti registrace ochranné známky

Časová náročnost registrace ochranné známky je poměrně zdlouhavá. Některé faktory jsou přímo ovlivnitelné přihlašovatelem, některé jsou v režii Úřadu průmyslového vlastnictví. K prvnímu zdržení dochází, když pracovník Úřadu průmyslového vlastnictví provádí formální průzkum – zjišťuje, zda přihláška obsahuje všechny potřebné náležitosti. Pokud je v přihlášce chyba, přihláška je zaslána zpět přihlašovatelovi. Pak je nutné poslat opravenou přihlášku zpět do 15 dnů. Tato doba může být na žádost přihlašovatele prodloužena. Pokud je přihláška v pořádku a obsahuje všechny formální náležitosti, které má mít, započíná běžet lhůta jednoho měsíce, ve které musí přihlašovatel uhradit správní poplatek. Čím dříve je správní poplatek uhrazen, tím dříve může začít věcný průzkum. Lhůtu pro uhrazení správního poplatku nelze prodloužit. V případě, že Úřad průmyslového vlastnictví objeví mylný nebo chybějící údaj, vyrozumí o této skutečnosti přihlašovatele a tomu začíná běžet dvouměsíční lhůta k vyřízení. Tato doba se může na základě žádosti přihlašovatele prodloužit. V našem popisovaném případě firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o., nedošlo k výraznému zdržení ze strany přihlašovatele. Majitelé si před podáním zjistili veškeré potřebné informace, víceméně si provedli vlastní věcný průzkum. Úřad průmyslového vlastnictví neobjevil žádnou chybu, která by vedla ke vrácení přihlášky. Pro shrnutí uvádíme dobu od podání přihlášky (26. 2. 2013) do zveřejnění přihlášky (11. 12. 2013) - 9 měsíců a 15 dní. V porovnání s tabulkou č. 5, která uvádí průměrnou dobu tohoto procesu 6,3 měsíců za rok 2013, je doba řízení od podání ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o. nadprůměrná. Doba od zveřejnění přihlášky (11. 12. 2015) po zápis ochranné známky do rejstříku ochranných známek (19. 3. 2014) trvala 3 měsíce a 8 dní. Časová náročnost celého řízení tedy byla 12 měsíců a 23 dní. V porovnání s daty v tabulce č. 6, která uvádí průměrnou dobu řízení k zápisu ochranné známky 9,3 měsíců, je opět u firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o., celková doba tohoto správního řízení nadprůměrná.

6 Diskuze

Problematika ochrany spotřebitele se týká každého z nás a v praxi se s ní setkáváme prakticky denně. Ať již vystupujeme v roli podnikatele, jehož cílem by měl být spokojený zákazník nebo v roli spotřebitele, který ví, že za svoje peníze má právo žádat kvalitu.

Na vnitřním trhu Evropské unie platí čtyři formy svobody, a to volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Ve správně fungujícím jednotném trhu může spotřebitel očekávat stejnou úroveň ochrany svých zájmů. Díky stejné úrovni ochrany ve všech zemích se spotřebitel dobře orientuje a využívá tak možnosti plynoucí z fakticky neexistujících hranic. Rovněž český spotřebitel si je vědom svých práv a stále častěji je schopen a ochoten se jich domáhat.

Za velmi pozitivní, v oblasti průmyslového vlastnictví, považuje autorka dobře fungující systém s moderním a efektivním výkonem Úřadu průmyslového vlastnictví. Dále za velmi přínosné považuje kvalitní informační služby umožňující získat konkrétní informace ve věcech průmyslově-právní ochrany. Je třeba si uvědomit, že příjmy ÚPV jsou odváděny do státního rozpočtu.

Lze konstatovat, že právní úprava v oblasti ochrany spotřebitele v České republice je v souladu s předpisy EU. Česká obchodní inspekce, jakožto jedna z hlavních institucí zajišťujících dozor nad oblastí ochrany spotřebitele, má dostatečná oprávnění kontrolovat právnické i fyzické osoby prodávající výrobky, zboží a poskytující služby na trhu. Uložené pokuty Českou obchodní inspekcí jsou rovněž příjmy do státního rozpočtu.

Za závažný nedostatek považuje autorka administrativní a časovou náročnost správního řízení při registraci ochranné známky. To bylo dokázáno i na praktickém příkladu na straně 40 - 44, kdy proces registrace ochranné známky celkově trval 12 měsíců a 23 dnů. Tuto časovou náročnost lze považovat za neadekvátní a nedostatečnou pro podnikatele, který přichází na trh se svým nápadem či podnikatelským záměrem.

7 Závěr

Tato bakalářská práce poskytuje základní informace v oblasti ochranných značení – ochrannou známkou a označením původu zboží. Hlavní pozornost je věnována přínosu a společenskému významu ochranných známek a označení původu zboží jednak ve vztahu ke spotřebiteli, ale také z pozice podnikatele.

V teoretické části byl popsán právní základ systému ochrany průmyslového vlastnictví, harmonizovaného s právem ostatních evropských států. Významnou úlohu pro oblast ochrany průmyslového vlastnictví hraje Úřad průmyslového vlastnictví České republiky, který je chápán jako poskytovatel služeb lidské kreativitě, podnikatelským výzkumným i obchodním kruhům k podpoře jejich konkurenceschopnosti, prosperitě založené na vytváření a využití nových poznatků. Úřad průmyslového vlastnictví je z hlediska financování jednou z kapitol státního rozpočtu. Veškeré jeho příjmy jsou odváděny do státního rozpočtu.

Ve vlastní práci bylo poukázáno na hlavní rozdíly mezi ochrannou známkou a označením původu zboží. Byl vyhodnocen statistický vývoj ochranných známek a označení původu výrobků v letech 2007 – 2014. Dále byla provedena analýza procesu registrace ochranné známky za sledované období 2007 – 2014 od podání přihlášky až po zápis národní ochranné známky do rejstříku ochranných známek.

V praktické části vychází autorka z údajů a informací získaných jednak studiem odborné literatury a jednak konzultacemi s majiteli začínající firmy ze svého okolí, firmou TAPIOCA PUDING, s.r.o. Tato firma v nedávné době prošla procesem přihlášení a registrace ochranné známky u Úřadu průmyslového vlastnictví. Tento proces správního řízení byl na základě získaných informací analyzován z hlediska administrativní a časové náročnosti.

V závěru je nutné zdůraznit, že každý spotřebitel by si měl být vědom svých práv a povinností. Sám spotřebitel by se o tyto práva a povinnosti měl zajímat, aby nedocházelo k jeho poškozování nebo klamání. Na druhou stranu i podnikatelské subjekty mají svá práva a povinnosti. Věřím, že v dnešní době stále existují poctiví obchodníci, kterým záleží na tom, aby jejich zákazníci byli spokojeni a dostávali za svoje investované peníze kvalitní výrobky a služby. Z toho důvodu by měli obchodníci více využívat průmyslově-právní ochranu, kterou česká legislativa nabízí.

Na základě výše zjištěných informací lze dedukovat, že ochranné značení, ať už se jedná o ochranné známky, označení původu výrobků či zeměpisné značení je pro podnikatele dobrou volbou. Nápaditost, inovativnost a schopnost využívat systém ochrany duševního vlastnictví ovlivňuje konkurenceschopnost a přináší nové pracovní příležitosti. Z toho důvodu by měla být podnikatelská veřejnost o této možnosti více informována. K tomu by mohly pomoci následující doporučení:

- podpora přeměny nápadů, v obchodní produkty,
- vzdělávání, začlenění otázek ochrany a využití duševního vlastnictví,
- besedy a exkurze pro děti základních škol a středních škol,
- pořádání odborných seminářů pro podnikatele i pro širokou veřejnost,
- spolupráce s inovačními a výzkumnými centry,
- podpora jednooborových studií v oblasti průmyslových práv,
- přednášky a semináře pro pedagogy, manažery, podnikatele.

Autorka se domnívá, že v České republice existuje poměrně kvalitní právní úprava v oblasti průmyslového vlastnictví. Z provedené analýzy zaměřené na časovou a administrativní náročnost procesu přihlášení národní ochranné známky bylo zjištěno, že pro malého a středního podnikatele je tento proces registrace národní ochranné známky administrativně a časově velmi náročný. Podařilo se zjistit, že se zvyšujícím zájmem o ochranná značení se zvyšuje i časová a administrativní náročnost tohoto procesu. Zaměstnanci Úřadu průmyslového vlastnictví jsou odborně kvalifikovanými pracovníky. Avšak kromě ochranných značení jsou v jejich kompetenci také patenty, průmyslové vzory, užitné vzory, sporná řízení či kontrola. Nabízí se otázka zvýšení počtu pracovníků na Úřadu průmyslového vlastnictví, čímž by se tato činnost zefektivnila. Dalším přínosem by mohla být osvěta podnikatelské veřejnosti. Tyto dva aspekty by mohly přispět k zefektivnění činností souvisejících s registrací ochranné známky a k urychlení celkového procesu registrace ochranné známky.

8 Literatura

- ČADA, K. *Chránit / Nechránit, to je otázka*. 1. vyd. Plzeň: alevia s.r.o., 2014. 320 s. ISBN 978-80-905538-0-4
- ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE *Česká obchodní inspekce* [online] [cit. ©2015-04-17] dostupné z: <<http://www.coi.cz>>
- ČESKO. *Zákon č. 441 ze dne 3. prosince 2003 o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně zákona některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochranných známkách)*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 147, s. 7339 – 7352. Dostupný také z: www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/op_zo/668_2014.pdf
- Zákon č. 634/1992 Sb. ze dne 16. prosince 1992 o ochraně spotřebitele* Dostupný také z: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=634~2F1992&rpp=15#seznam>>
- DUMBROVSKÝ, T., PIPKOVÁ, P. *Nové právní předpisy a aplikace práva: Ochranná známka* Společenství. Jurisprudence. 2009, č. 4, s. 88.
- EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského Parlamentu a Rady Evropské unie č. 1151/2012, *O režimech jakosti zemědělských produktů a potravin (nahrazuje nařízení Rady Evropské unie (ES) 509/2006 a nařízení Rady Evropské unie (ES) č. 510/2006)* Dostupný také z: http://upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/441_2003-072014B.pdf
- HORÁČEK, R., ČADA, K., HAJN, P. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. Praha: C. H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7
- HORÁČEK, R. *Zákon o ochranných známkách. Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení. Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Komentář č. 2., podstatně doplněné vydání*. Praha: C. H. Beck, 1996. 315 s. ISBN 80-7179-071-0.
- INFORMAČNÍ PORTÁL O OCHRANNÝCH ZNÁMKÁCH *Historie ochranných známek* [online] [cit. ©2015] dostupné z: <<http://ochranne-znamky.info/ochranna-doba-zapisu>>
- JAKL, L. *Práva na označení a průmyslové vzory*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Metropolitní univerzita, 2008, 251 s. ISBN 978-80-86855-36-3.
- JAKL, L. A KOL. *Ochranné známky a označení původu* 2. doplněné vydání Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2002, s. ISBN 80-7282-017-6
- KNAP, K. *Práva k nehmotným statkům*. Praha: Nakladatelství Hugo Gortia, 1994. 248 s. ISBN 80-901185-3-4.
- KOŠTÁL, V. *Ochranná známka v českém právním řádu*, otištěno in: *Právní rádce* 2/2013

- MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2002. 257 s. ISBN 80-7179-320-5.
- MUNDOVÁ, J. *Ochranné známky, další práva na označení a hospodářská soutěž*. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2000, 122 s. ISBN 80-85100-95-9.
- NÁRODNÍ POLITIKA KVALITY. *Národní cena kvality* [online] [cit. ©2015] dostupné z: <<http://www.npj.cz/cz/narodni-cena-kvality-cr>>
- NAŘÍZENÍ RADY ES č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství. In: Úřední věstník Evropské unie 2009. Dostupné z: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:078:0001:0042:cs:PDF>>
- NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY EVROPSKÉ UNIE č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech a jakosti zemědělských produktů a potravin. In: Úřední věstník Evropské unie 2012. Dostupné z: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:343:0001:0029:cs:PDF>>
- SLOVÁKOVÁ, Z. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: Nakladatelství ORAC, 2003. 150 s. ISBN 80-86199-63-0.
- STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND *Oddělení podpory značek KLASA a Regionální potravina* [online] [cit. ©2013] dostupné z: <<http://www.szif.cz/cs/kvalitni-potraviny>>
- TOMANČÁKOVÁ, B. *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*. 2. vydání. Praha: Linde, 2011, 203 s. ISBN 978-80-7201-864-2.
- TÝČ, V. *Průmyslová a autorská práva v mezinárodním obchodě*, Praha: Linde, 1997. 166 s. ISBN 80-7201-102-2.
- ÚŘAD PRŮMYSLUVÉHO VLASTNICTVÍ *Označení původu a zeměpisná označení Společenství* [online] [cit. 2014-09-17] dostupné z: <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/oznaceni-puvodu-zemepisna-oznaceni/prihlasovani-do-zahranici/oznaceni-puvodu-a-zemepisna-oznaceni-spolecenstvi0.html>>
- <<http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/ochranne-znamky/prihlasovani-do-zahranici/ochranne-znamky-spolecenstvi.html>>

9 Seznam obrázků

Obr. 1	Logo - Značka KLASA Zdroj: Státní zemědělský intervenční fond, 2015.	24
Obr. 2	Národní cena kvality Zdroj: Národní politika kvality, 2015	26
Obr. 3	Proces přihlášení ochranné známky	34
Obr. 4	Tapiocový puding	37
Obr. 5	Ochranná známka TAPIOCA PUDING	43

10 Seznam tabulek

Tab. 1	Porovnání ochranné známky s označením původu a zeměpisným označením	28
Tab. 2	Zapsané ochranné známky	30
Tab. 3	Ochranné známky platné k 31. 12. 2014	31
Tab. 4	Žádosti o ochranu označení původu a zeměpisného označení	32
Tab. 5	Průměrná doba řízení od podání ke zveřejnění přihlášky národní ochranné známky	35
Tab. 6	Průměrná doba řízení k zápisu přihlášky ochranné známky	36
Tab. 7	Příkaz k úhradě firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o.	40
Tab. 8	Údaje firmy TAPIOCA PUDING, s.r.o.	41